tē Agota Sutkaitytē (a. a. kun. Jono Sutkaičio sesuo); buvo ir energinga idealistē, nors ir savamokslē, bet šviesi Antanina Jakaitytē, Tēvų Marijonų provincijolo gerb. kun. Jono Jakaičio sesuo. Buvo ir kilniaširdē visuomenininkē Pranciška Macijauskaitē (vēliau Šimkienē, dabar Šatienē). Kiek vēliau, rodos, prie to būrelio prisidējo daktarē Suzana Slakienē.

Mano kambarį puošia ne viena amerikiečių grupē. Ypač branginamas yra jų tarpe pirmosios sąjungiečių valdybos paveikslas. Be kai kurių aukščiau paminētų matome ten dar nepamirštamą uolią sąjunigetę a. a. Moniką Gurinskaitę ir a. a. Nutautaitę (vēliau Aleksienę) ir Šv. Kryžiaus parapijietę Varanavičienę.

Jau ir anksčiau su kai kuriomis iš jų teko ne sykį kalbētis išeivijos moterų organizacijos reikalu. Jos matē gyvą reikalą, jautē savo jēgas, veržēsi į darbą. Joms rūpējo sutelkti į vieną didžiulę organizaciją visas išeivijos moteris katalikes ir tam, kad bendromis jēgomis užtikrintų ir parūpintų dorą katalikišką išauklējimą jaunajai kartai, ir tam, kad sujungtomis jēgomis išlaikytų išeivijoje lietuvybę; o taip pat ir tam, kad pačioms sau reikale ir varge turēti paramą ir pašelpą. Jos suprato, kad, norint visų tų kilnių tikslų sekmingai siekti, reikia visų pirma pačias mūsų išeivijos moteris šviesti ir kilninti. Dēl to jau iš pat pradžių jos nusistatē įvesti apšvietos skyrių, kurin turētų priklausyti visos narēs, mokēdamos nedidelį 10 centų mēnesinį mokestį; visos narēs turējo gauti mēnesinį Sąjungos žurnalą, kurs ir buvo imtas leisti nuo pat pradžių organizacijos gyvavimo. Be apšvietos skyriaus buvo tuojau įvesti ir pašelpos bei pomirtinių skyriai.

Moterų Sąjunga jau iš pradžių buvo sutikta išeivijos visuomenēs su dideliu džiaugsmu ir pasitikējimu. Viskas jai lēmē kuogeriausią ateitį. Tiesa, labai staigiai augti jai nebuvo galimybēs jau vien dēl to, kad kone visose mūsų kolonijose buvo moterų pašelpinēs draugijos, sutraukusios vietomis net šimtais moterų narių; daugelis moterų jau nuo seno priklausē Kat. Susivienijimui, vis dēl to, malonu čia pabrēžti, kad, nežiūrint visų

Dr. Suzana Slakienė,

viena Moterų Sąjungos steigējų ir pirmutinē Centro daktarē-kvotēja, tas pareigas ējusi iki 1920 m. Vēliau tulą laiką buvo pasitraukus iš veikimo, į kurį grįžo 1933 metais ir buvo pakviesta vēl Centro daktarēs-kvotējos pareigoms, kurias ējo iki 1937 m. Ruošiant Chicagoj Sąjungos 18-tąjį seimą, buvo rengimo komisijos pirmininkē ir daug veikē seimo pasisekimui. Dabar priklauso 67-tai kuopai, Chicago, Illinois.

kliučių, sunkenybių ir kai kurių nepasisekimų, Sąjunga nuolat ir nesulaikomai augo.

Kai Sąjunga kūrēsi, Katalikų Susivienijimas jau buvo 28 metų vyras. Kuopų ir narių jisai tada gal ir daugiau turējo, kaip turi Sąjunga šiais savo Jubiliejiniais metais. Tačiau moterys pasirodē sekmingesnēs finansų srityje. Prisimenu, kad Kat. Susivienijimas 1914 metais turējo kapitalo trisdešimts kelis tūkstančius dolerių. Sąjungietēs po 25 savo veikimo metų turi du kart tiek (rodos, per 70 t. dol.). Žinoma ir tie laimējimai negali pilnai patenkinti visų tų, kurie žiūri toliau į mūsų išeivijos ateitį.

Tolimesnis, bet būtinasis ir jau nebeatidēliotinas, sąjungiečių uždavinys bus sutelkti į savo organizaciją visas jauną-

Moterų Sąjungos pirmojo seimo, įvykusio Birželio 29—30 dienomis, 1915 metais, Šv. Jurgio parapijos salėj, Chicago, Illinois (Bridgeport) atstovės.

sias Amerikoje gimusias ir augusias lietuves katalikes moteris. Tai didelis, gal ir nelengvas, uždavinys; bet tai uždavinys, kurio jokiu būdu sąjungietės neišvengs. Jeigu tasai uždavinys nebus įvykdytas, drįsčiau sakyti, kad visa mūsų išeivijos ateitis labai liūdnai atrodytų. Jaunąsias moteris ne tik reikės organizacijon įtraukti, bet jomis reikės paremti ir visą Sąjungos ateitį. Joms teks pavesti ir visą vadovybę. Juk jų tarpe, be abejo, bus nemaža pasiekusių pačias viršunes Amerikos kultūros: mokslo, meno, socialio gyvenimo srityse. Tik tegul jos, mielosios, nepamiršta savo brangiosios motučių kalbos, tegul neniekina jos, tegul nepatingsta padirbėti ir jos gražiai išmokti. Sakyčiau, kad tarp Amerikos lietuvaičių "Feminine fancies" lai būnie didžiausia "fancy" toji, kad būdamos ištikimos Dėdės Samo žemei ir jos idealams, lai jos nenustoja mylėjusios ir savo tėvelių žemės — mažutės Lietuvos ir lai moka jos gražią kalbą ir seka jos literatūrą ir gyvenimą, o kada ne kada, vieną kitą šimtelį dolerių sutaupusios, lai atvažiuoja ton tėvų žemelėn pasisvečiuoti. Mes jas priimsime tikrai su atviromis rankomis.

Lai gyvuoja sąjungietės ir lai išauga per sekančius 25 metus į milijoninę organizaciją. Dieve jums padėk!

Kan. F. Kemēšis

Dotnuva
1939 m. Sausio 23 d.

Antanina Jakaitytē -- moterų žadintoja

VIENA skaisčiausių asmenybių Amerikos lietuvių moterų judējime, tai Antanina Jakaitytē. Trumpam rašinēlyj nelengva įvertinti įtaka jos gilaus proto ir jautrios sielos ant pionierių Moterų Sąjungos ir jų veiklos, bet kad toji įtaka ir šiandien dar gyva ir reikšminga, netenka abejoti.

Ne rožēmis klotais keliais tenka eiti idealistams ir šviesos nešējams. Taip ir A. Jakaitytei teko eiti erškēčiuotu keliu, pergyventi gaivališkos neapykantos ir paniekos audras už savo idealą ir gyvenimo tikslą — moterų teisių lygybę.

Kas iššaukē pas ją tą griežtą nuosprendį kovoti dēl teisių lygybēs? Atsakymą turime ieškoti toj aplinkumoj ir gadynēj, kurioj teko Antaninai augti ir gyventi.

Gimē ji iš pasiturinčių ūkininkų Rugsējo 23 d., 1883 metais, Bridžių kaime, Sintautų valsčiuje, buv. Suvalkų gub.